

Dolgozat címe:

**Van-e jövője a kisüzemi birstermesztésnek?
Egy családi ültetvény megvalósíthatósági elemzése**

A dolgozatot készítő hallgató neve:

Fulmer Renáta

Szak, képzési szint és munkarend megnevezése:

Kértésmérnöki, alapszak, levelező

Intézet/tanszék (ahol a dolgozat készült) megnevezése:

MATE Kertészettudományi Intézet, Gyümölcsstermesztési Tanszék

Belső témavezető:

Dr. Ficsek Gitta

egyetemi docens

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

A dolgozatommal nem pusztán egy gyümölcsültetvény létesítési projekt megvalósíthatósági tanulmányát szerettem volna elkészíteni, hanem reflektálni arra is, hogy mit jelent ma Magyarországon egy ilyen vállalkozást indítani. Az ország mezőgazdasága egyszerre áll kihívások és lehetőségek metszéspontján: a klímaváltozás, a termőföldek csökkenése, az elöregedő gazdatársadalom, valamint a növekvő piaci és szabályozási bizonytalanságok olyan környezetet teremtenek, ahol egy új ültetvény telepítése valóban stratégiai kérdés, miközben a fogyasztói trendek a különleges, helyi, prémium gyümölcsfajták irányába mozdultak. Ehhez szerettem volna adatalapú döntéstámogatást kínálni, együttesen figyelembe véve az ökológiai és gazdasági tényezőket. A dolgozatban bemutatott ~1 hektáros ültetvényterv mintaszerűen szemlélteti, hogyan lehet a kisebb léptékű, de magas minőségű termelésre építeni egy életképes modellt.

Dolgozatomban a következő 3 kérdésre kerestem a választ:

1. A kiválasztott terület megfelelő-e birs termesztéshez?
2. Milyen üzleti eredményekre számíthatok meghatározott körülmények mellett?
3. Az ültetvény létesítéséhez mik a konkrét teendők?

Az első kérdés tekintetében mind az időjárási és földrajzi adottságok számbavétele, mind a talajvizsgálat eredménye megerősítette, hogy a meglévő terület alkalmas lehet birs termesztésére.

A birs meleg- és fényigényes gyümölcsfaj, amely a 9 °C feletti éves átlaghőmérsékletű, napos, szélvédett területeket kedveli. A pécsbogatai helyszín klímája e tekintetben kedvező: az éves napsütéses órák száma meghaladja a 2000-et, az átlaghőmérséklet 12 °C körül alakul, és a fagyok ritkák. A csapadékmennyiség (600 mm/év) határeset, de a fúrt kút és a tervezett csepegtető öntözés megoldást kínál a vízhiány mérséklésére.

A talajvizsgálati eredmények alapján a terület középkötött, enyhén lúgos vályogtalaj, ~2% humusztartalommal és közepes mészsinttel. Bár a birs ideális pH-tartománya enyhén savas (5,8–6,5), a mért 7,2 pH-érték még korrigálható savanyító kezelésekkel és szervesanyag-visszapótlással.

A terület infrastrukturális elhelyezkedése alapvetően kedvező: 25 km-re található Péctől, jó közúti megközelíthetőséggel, a fő értékesítési csatornák (helyi piacok, kosárközösségek, prémium vevőkör) elérhetőségében, ugyanakkor az én jelenbeli – budapesti – lakóhelyemtől

250 km választja el. Amennyiben belevágnék ebbe a projektbe, az számomra vagy egy folyamatos ingázással járna, vagy költözéssel.

Szintén elgondolkodtató szempont, hogy a terület erdősávval határolt, vagyis további méretbeli terjeszkedésre nincs lehetőség, ami korlátozza a jövőbeli fejlődési lehetőségeket.

Ami a várható üzleti eredményeket illeti, a dolgozatban bemutatott pénzügyi modell alapján a projekt hosszú távon fenntartható és megtérülő, de mérsékelt hozamú befektetés. Ráadásul egy jelentős összegű befektetésről beszélünk, ahol az induló beruházás költsége kb. 20 millió forint, a kezdeti évek vesztesége pedig további kb. 15 millió forint forrást igényel, vagyis összesen mintegy 36 millió forint befektetéssel számolhatunk. Nem csak a forrásszerzés megoldandó feladat, de ez egy mentálisan is megterhelő vállalkozás, ahol a megtérülés időben nagyon elhúzódóan jelenik meg. A fedezeti pont – amikor az éves bevétel már fedezi a működési költségeket – a 6–7. évre tehető, a teljes megtérülés pedig a 22–24. évben várható. Ha visszaosztjuk a teljes időtávon várható profitot az egyes évekre, akkor azt kapjuk, hogy évente kb. 2 millió Ft nyereségünk származhat ebből a tevékenységből, ami hónapokra visszaosztva minimálbér alatt van. Természetesen másképp fest a kép ha tudunk vissza nem térítendő forrásokat bevonni, vagy ha a meglehetősen konzervatív becslésekhez képest a való élet kedvezőbben alakul. Szintén reménykedésre adhat okot az az elképzelést, miszerint az ültetvény csak kiindulópontja egy további lehetőségeket magában hordozó vállalkozásnak. Ez alatt olyan továbbfejlesztési irányokat értek az ültetvényen keresztül szerzett tapasztalatokra alapozva, mint például a mostani szoftver termékfejlesztési szakmám ötvözése a gazdálkodással, vagy kezdő gazdálkodóknak nyújtott tanácsadói tevékenység.

A harmadik kérdést egy részletes megvalósítási tervvel válaszoltam meg a dolgozatomban, aminek keretében bemutattam az ültetvény megvalósításának lépésről lépésre követhető ütemtervét, a talaj-előkészítéstől a termőrefordulásig. Ennek kidolgozása hozzájárult ahhoz is, hogy az üzleti modelletem a részletekig finomítani tudjam és így egy átfogó, megbízható becslést készítek.